

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบัน โลกได้ก้าวเข้าสู่ยุคสังคมสารสนเทศ (Information Society) อันหมายถึง สังคมยุคที่มีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสูง เน้นการปฏิบัติงานการให้บริการและธุรกิจเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารเป็นสิ่งสำคัญ สื่อมวลชนจึงมีบทบาทที่สำคัญยิ่งต่อสังคมยุคนี้ เนื่องจาก สื่อมวลชนเป็นสื่อกลางที่ช่วยแพร่กระจายสารไปยังประชาชนผู้รับสารจำนวนมากได้อย่างรวดเร็ว จากประเภทสื่อมวลชนที่มีความหลากหลายไม่ว่าจะเป็น โทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง หนังสือพิมพ์ นิตยสาร/วารสาร และภาพยนตร์ ล้วนแล้วแต่เป็นสื่อมวลชนที่ตอบสนองความต้องการข้อมูลข่าวสารของมนุษย์ได้ในระดับหนึ่ง

ความต้องการด้านเทคโนโลยีทางการสื่อสารหรือเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้มีขึ้นมานานแล้วในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมา อันเนื่องมาจากความต้องการข้อมูลข่าวสารของคนในสังคมเพื่อการตัดสินใจ การดำเนินธุรกิจ การประกอบอุตสาหกรรมและการใช้ชีวิตประจำวัน ผู้มีข้อมูลข่าวสารเปรียบเสมือนผู้ที่มีอำนาจ ในขณะที่เดิมนั้นความมีอำนาจแสดงให้เห็นได้จากการมีที่ดินหรือมีเงินทุนจำนวนมาก สังคมในยุคที่ผ่านมา จึงเริ่มเปลี่ยนแปลงสู่สังคมที่เรียกว่า สังคมสารสนเทศ (Information Society) หรืออีกนัยหนึ่งคือการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่เปลี่ยนรูปแบบจากสภาพสังคมอุตสาหกรรมมาเป็นสังคมยุคหลังอุตสาหกรรม (Post-Industrial Society) ซึ่งเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า สังคมข้อมูลข่าวสารนั่นเอง เนื่องมาจากอัตราการผลิตและบริโภคข้อมูลข่าวสารมีเพิ่มขึ้นมากกว่าแต่ก่อนซึ่งมีเพียงการผลิตและบริโภคสินค้าประเภทเกษตรกรรม การผลิตข้อมูลข่าวสารสามารถทำรายได้มากกว่าการผลิตทางเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม ในสังคมสารสนเทศนั้น ข้อมูลข่าวสารได้ถือเป็นผลผลิตอย่างหนึ่งที่มนุษย์สามารถซื้อขายกันได้ ผู้บริโภคมีโอกาสที่จะเลือกซื้อข้อมูลข่าวสารได้ตามความพอใจ โดยก้าวแรกของยุคสังคมสารสนเทศนั้นเริ่มขึ้นราวปี คริสต์ศักราช 1950 ซึ่งเป็นผลมาจากการที่เครื่องมือเครื่องจักรและเทคโนโลยีมีความเจริญก้าวหน้าก่อให้เกิดสื่อสารมวลชนและมีการนำคอมพิวเตอร์และดาวเทียมมาใช้ทำให้มนุษย์สามารถติดต่อสื่อสารกันได้ทั่วโลก (ศักดิ์นา บุญเปี่ยม, 2529 อ้างถึงในลดาวัลย์ ไทยธัญญาพานิช, 2535 : 14)

Alvin Toffler (Powershift, 1988) ชี้ให้เห็นว่า สื่อมวลชนในยุคสังคมนิยมเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมากทั้งรูปแบบของรายการและลักษณะการใช้สื่อทั้งสื่อมวลชนประเภทสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์มีการจัดระบบการหาแหล่งข่าวในลักษณะของเครือข่าย (Network) ในเวลาเดียวกันเทคโนโลยียุคดาวเทียมนำไปสู่การกระจายข่าวสารครอบคลุมพื้นที่ทั่วโลก (Globalization) สังคมในยุคข้อมูลข่าวสารทำให้วงการต่างๆ เกิดการแข่งขัน ทั้งธุรกิจ การเมือง การศึกษา การจัดระบบของโลกกำลังเปลี่ยนแปลงไปสู่ระบบใหม่ (New World Order) ที่มีลักษณะของการรวมตัวเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันมากขึ้น ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ความต้องการข้อมูลข่าวสารในสังคมเกิดขึ้นทุกระดับและทุวงการซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกันทั่วโลก

เมื่อมนุษย์มีความต้องการข้อมูลข่าวสารเพิ่มมากขึ้น การสื่อสารรูปแบบต่างๆ จึงได้ถูกพัฒนาขึ้นและมีการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาประยุกต์ใช้เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารตามที่ต้องการได้อย่างรวดเร็ว อินเทอร์เน็ตจึงเป็นสิ่งที่เข้ามาตอบสนองความต้องการดังกล่าว

อินเทอร์เน็ต (Internet) คือ เครือข่ายคอมพิวเตอร์ขนาดยักษ์ที่เชื่อมต่อกันทั่วโลก โดยมีมาตรฐานการรับส่งข้อมูลระหว่างกันเป็นหนึ่งเดียวคือ โพรโตคอลทีซีพี/ไอพี (Transmission Control Protocol/Internet Protocol) เรียกสั้นๆว่า TCP/IP ซึ่งคอมพิวเตอร์แต่ละเครื่องสามารถรับส่งข้อมูลในรูปแบบต่างๆ เช่น ตัวอักษร เสียง ภาพกราฟิก หรือภาพเคลื่อนไหว ที่เรียกว่า (Multimedia) รวมทั้งสามารถค้นหาข้อมูลข่าวสารได้จากที่ต่างๆ ได้อย่างรวดเร็ว (ตัน ตันต์สุทธีวงศ์ สุพจน์ ปุณณชัยยะ และสุวัฒน์ ปุณณชัยยะ, 2539 : 14)

อินเทอร์เน็ตมีต้นกำเนิดมาจากพัฒนาการของเครือข่ายในยุคสงครามเย็นระหว่างกลุ่มประเทศในค่ายคอมมิวนิสต์กับค่ายเสรีประชาธิปไตย ในปีพุทธศักราช 2512 กระทรวงกลาโหมของประเทศสหรัฐอเมริกาได้พัฒนาเครือข่ายคอมพิวเตอร์ขึ้นมาเพื่อใช้ในทางทหารระบบหนึ่ง ซึ่งมีคุณสมบัติแตกต่างจากระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ทั่วไป คือสามารถรับส่งข้อมูลระหว่างเครื่องคอมพิวเตอร์ได้อย่างไม่ผิดพลาด เรียกว่า ARPAnet (Advanced Research Project Agency Network) และต่อมาได้ขยายตัวออกไปทั่วโลก จนกระทั่งพัฒนามาเป็นอินเทอร์เน็ตในเวลาต่อมา

สุรศักดิ์ สงวนพงษ์ (2538: 3) กล่าวว่า หลายประเทศทั่วโลกกำลังให้ความสำคัญกับ เทคโนโลยีสารสนเทศ หรือเรียกโดยย่อว่า ไอที (Information Technology) ซึ่งหมายถึง ความรู้ในวิธีการประมวลผลจัดเก็บรวบรวมเรียกใช้และนำเสนอข้อมูลด้วยวิธีการอิเล็กทรอนิกส์ โดยใช้ คอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์สื่อสารโทรคมนาคม ตลอดจนโครงสร้างพื้นฐานด้านการสื่อสารไม่ว่าจะเป็นสายโทรศัพท์ ดาวเทียม หรือเคเบิล

โยแก้วนำแสง ดังนั้น อินเทอร์เน็ตนับเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งในการประยุกต์ใช้ไอที และเป็นช่องทางให้เราสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่ต้องการได้ภายในเวลาอันรวดเร็ว ข้อมูลข่าวสารหรือเหตุการณ์ความเป็นไปต่างๆ ทั่วโลกที่เกิดขึ้นในขณะปัจจุบันสามารถสืบค้นได้จากอินเทอร์เน็ตเช่นกัน อินเทอร์เน็ตจึงเป็นแหล่งข่าวที่ทันสมัยและช่วยให้รับรู้ข้อมูลข่าวสารที่เกิดขึ้นในมุมอื่นๆ ของโลกได้อย่างรวดเร็วกว่าสื่อมวลชนอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์ วิทยุ หรือแม้แต่โทรทัศน์

อินเทอร์เน็ต คือ เครือข่ายของเครือข่าย (Network of Networks) ที่มีการเชื่อมโยงกันไปทั่วโลก ในแต่ละเครือข่ายก็จะมีเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ทำหน้าที่เป็นผู้ให้บริการ ซึ่งอาจเรียกว่าเป็น เซิร์ฟเวอร์ (Server) หรือ โฮสต์ (Host) เชื่อมต่ออยู่เป็นจำนวนมาก ระบบคอมพิวเตอร์เหล่านี้จะให้บริการต่างๆ แล้วแต่ลักษณะและจุดประสงค์ของเครือข่ายนั้นหรือเจ้าของระบบคอมพิวเตอร์นั้นตั้งขึ้น มีทั้งการให้บริการเรื่องข้อมูลข่าวสารและโปรแกรมที่ใช้ในแวดวงการศึกษาวิจัยเป็นหลัก และเริ่มมีการขยายเข้าสู่เรื่องของการค้าธุรกิจมากขึ้นในปัจจุบัน บริการหลักๆ ในอินเทอร์เน็ต มีดังต่อไปนี้ (ไทยรัฐ , 24 กรกฎาคม 2539: 5)

1. **จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic mail) หรือเรียกสั้นๆ ว่า อีเมล (E-mail)** เป็นการรับส่งข้อความในรูปแบบของจดหมายโดยมีขั้นตอนการใช้งานอย่างง่าย ๆ ผู้ใช้งานสามารถส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ถึงผู้ใช้งานที่อยู่ภายในเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและเครือข่ายอื่นที่เชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ตได้ทั่วโลก ในการส่งอีเมลจำเป็นต้องขอมีรหัสผ่านในการเข้าใช้อินเทอร์เน็ต (Account) ก่อนจึงจะสามารถใช้บริการได้ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์สามารถส่งผ่านระบบอินเทอร์เน็ตไปได้ทั่วโลกได้อย่างรวดเร็วและเป็น การช่วยในการติดต่อสื่อสารและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกันในเรื่องที่สนใจต่างๆ ได้อีกด้วย

2. **การถ่ายโอนแฟ้มข้อมูล (File Transfer Protocol หรือ FTP)** เป็นบริการอย่างหนึ่งในอินเทอร์เน็ตที่ช่วยให้ผู้ใช้สามารถถ่ายโอนแฟ้มโปรแกรมต่างๆ ในอินเทอร์เน็ตตามต้องการ ในทางกลับกัน ยังจะสามารถส่งไฟล์ออกไปยังเครื่องที่ต้องการได้อีกด้วย

3. **การเข้าใช้เครื่องระยะไกล (Telnet)** เป็นการขอใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ที่อยู่ในระบบเครือข่าย ซึ่งไม่ได้ตั้งอยู่ ณ ที่นั้น ผู้ใช้สามารถใช้คำสั่งเพื่อขอติดต่อไปยังเครื่องที่ต้องการที่มีความสามารถสูงหรือแตกต่างจากเครื่องที่กำลังใช้งานอยู่และใช้บริการเสมือนว่าขณะนั้นได้ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ดังกล่าวได้อย่างง่ายดาย

4. ข้อมูลข่าวสารบนเครือข่าย (Newsgrops) เป็นบริการอย่างหนึ่งซึ่งมีลักษณะเป็นแหล่งรวมข้อมูลข่าวสารทุกชนิดทั่วโลกที่สามารถอ่านข้อความในหัวข้อที่สนใจและฝากข้อความที่ต้องการให้ผู้อื่นอ่านได้ โดยข้อมูลข่าวสารบนเครือข่ายจะแบ่งออกเป็นกลุ่มๆ ที่เรียกว่า นิวส์กรุป (Newsgroups) ซึ่งจะมีเรื่องที่สนใจของแต่ละกลุ่มแตกต่างกันไป

5. การสนทนาออนไลน์ (On-line Conversation) เป็นการให้บริการในลักษณะของการสนทนา แต่แทนที่จะเป็นการพูดคุยกันด้วยวาจาก็จะเปลี่ยนเป็นการพูดคุยโดยการคีย์ตัวอักษรผ่านหน้าจอคอมพิวเตอร์ การใช้บริการนี้แตกต่างจากการใช้จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ คือในขณะที่พูดคุยกัน คู่สนทนาทั้งสองฝ่ายจะต้องใช้คอมพิวเตอร์พร้อมๆ กันจึงจะติดต่อสื่อสารกันได้ การสนทนาออนไลน์นี้สามารถใช้ได้แม้คู่สนทนาจะอยู่ในต่างประเทศ โดยผู้ใช้บริการสามารถนัดเวลาที่จะใช้เครื่องคอมพิวเตอร์พร้อมๆ กัน เพื่อสนทนาโต้ตอบกันได้ทันที บริการที่นิยมใช้เรียกกันว่า Talk ซึ่งเป็นการสนทนายาระหว่างบุคคลสองคน หรือ หากสนทนาเป็นกลุ่มก็สามารถทำได้โดยใช้โปรแกรมที่เรียกว่า Internet Relay Chat หรือ IRC นอกจากนั้น ยังมีการสนทนาออนไลน์คล้ายกับการโทรศัพท์ผ่านอินเทอร์เน็ตได้โดยตรง ที่เรียกว่า อินเทอร์เน็ตโฟน (Internet Phone) โดยผู้ใช้จะไม่เสียค่าใช้จ่ายเพิ่มตามระยะเวลาที่ติดต่อ

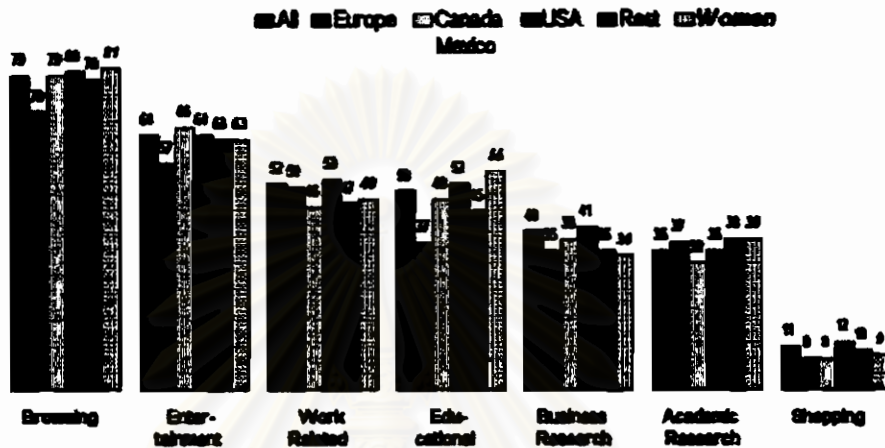
6. บริการค้นหาข้อมูลต่างๆ ที่เรียกว่า โกอเฟอร์ (Gopher) เป็นบริการที่อำนวยความสะดวกให้สมาชิกสามารถติดต่อกับเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการข้อมูลข่าวสารต่างๆกันไป ซึ่งมีการจัดหมวดหมู่ไว้อย่างเป็นระบบ เพื่อให้ง่ายต่อการค้นหา เช่น การเข้าไปสืบค้นหาหนังสือตามห้องสมุดต่างๆ ทั่วโลกที่ให้บริการแก่ผู้เป็นสมาชิกเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

7. บริการเว็ลด์ไวด์เว็บ World Wide Web หรือ WWW เรียกสั้นๆว่า เว็บ (Web) เป็นบริการค้นหาสารสนเทศที่ได้ทั้งในรูปแบบของข้อความ เสียง ภาพ หรือแม้กระทั่งภาพเคลื่อนไหวต่างๆ ที่มีสีสันสวยงาม เว็บเป็นบริการที่นิยมอย่างรวดเร็วในปัจจุบันเพราะใช้งานง่ายและสะดวก สื่อมวลชนที่ให้ความบันเทิงไม่ว่าจะเป็นโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร/วารสาร และภาพยนตร์ ก็สามารถสร้างแหล่งข้อมูลข่าวสารที่ต้องการ หรือที่เรียกว่า โฮมเพจ (Home Page) หรือเว็บเพจ (Web Page) เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารไปยังผู้สนใจทั้งในประเทศและต่างประเทศได้ นับว่าเป็นช่องทางสื่อสารอย่างหนึ่งที่ผู้ต้องการแสวงหาข้อมูลข่าวสารต่างๆ สามารถใช้เป็นแหล่งสารสนเทศได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ข้อมูลข่าวสารด้านบันเทิงแล้ว เว็บ ยังเป็นแหล่งข้อมูลข่าวสารมหาศาลที่ผู้ต้องการทำการศึกษาและวิจัยสามารถติดต่อสื่อสารสืบค้นสารสนเทศทางวิชาการได้อีกด้วย

รายงานผลการวิจัยของมหาวิทยาลัยมิชิแกน สหรัฐอเมริกาได้ระบุว่าวัตถุประสงค์พื้นฐานการใช้เว็บจะมีไว้สำหรับหาข้อมูลเพื่อความบันเทิง ตามมาด้วยการทำงาน และการศึกษา ดังแผนภูมิต่อไปนี้

ภาพที่ 1

แผนภูมิแสดงวัตถุประสงค์การใช้เว็ลด์ไวต์เว็บ (WWW)

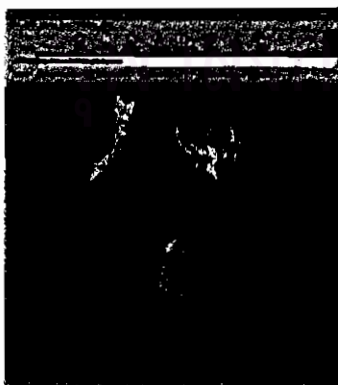

<http://www-personal.umich.edu/~sgupta/hermes/survey4/slides/slides/sl15.gif>

นอกจากนั้น จากการสำรวจข้อมูลผู้ใช้เว็ลด์ไวต์เว็บทั่วโลกเป็นครั้งที่ 2 ในเดือนเมษายน 2539 ของสถาบันเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์แห่งเจอร์เจีย แอตแลนต้า (Georgia Atlanta) ส่วนหนึ่งพบว่าผู้ใช้อินเทอร์เน็ตมีพฤติกรรมการเปิดรับข้อมูลข่าวสารผ่านทางอินเทอร์เน็ตจากบริการเว็ลด์ไวต์เว็บ แทนโทรทัศน์ทุกวันถึงร้อยละ 36

ภาพที่ 2

ภาพแสดงโฮมเพจ (Home Page) ผ่านทางเว็ลด์ไวต์เว็บ ของประเทศไทยและต่างประเทศ

<http://www.2499dangbireley.com>
โฮมเพจเกี่ยวกับภาพยนตร์ไทย
บริษัท โท เอนเตอร์เทนเมนต์ จำกัด

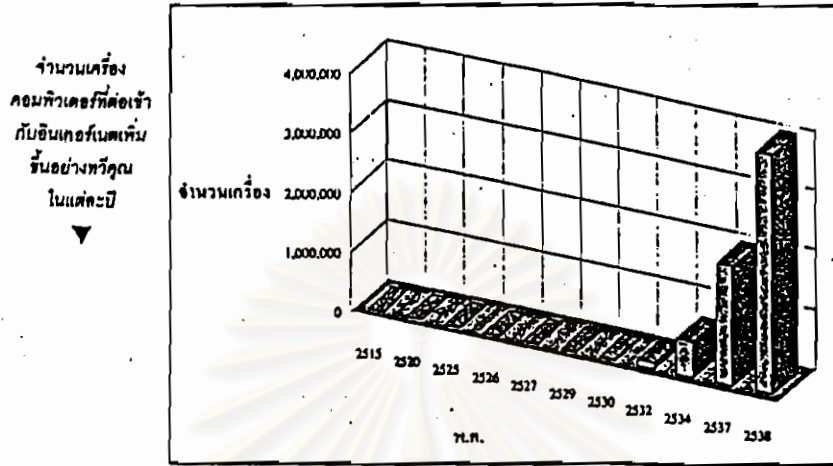

<http://www.Madonnaweb.com>
โฮมเพจเกี่ยวกับประวัติส่วนตัว
ของซูเปอร์สตาร์ Madonna

อิริก ซมิตส์ กล่าวว่า การเติบโตของระบบเวปไซต์เวปจะมีมากที่สุดในบรรดาระบบบริการต่างๆ บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เนื่องจากใช้งานง่ายและครอบคลุมไปถึงระบบบริการอื่นๆ ในระบบเครือข่าย เช่น การส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) หรือการส่งไฟล์ด้วยระบบบริการ FTP เป็นต้น เมื่อระบบบริการเวปไซต์เวปได้รับความนิยมมากขึ้น สิ่งที่จะตามมาก็คือ คอมพิวเตอร์แม่ข่าย (Server) ที่ทำหน้าที่เป็นตัวนำเข้าและส่งข้อมูลที่ต้องการเผยแพร่ออกไปมีมากขึ้น ทำให้เกิดจราจรติดขัดหนาแน่นมากขึ้นบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Web Traffic) จนบางครั้งถึงขนาดติดขัดไม่สามารถรับส่งข้อมูลกันได้ก็มี บางครั้งประสบปัญหาข้อมูลล่าช้าโดยเฉพาะในช่วงเวลาที่มีผู้ใช้พร้อมกันมากๆ นอกจากนี้ก็มีปัญหาว่าต้องเสียเวลามากกว่าจะหาข้อมูลที่ต้องการพบ แต่ถึงจะมีปัญหาเช่นว่านี้ ทุกคนก็ใช้อินเทอร์เน็ตกันเป็นปกติ เพราะถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการดำเนินชีวิตของชาวอเมริกาไปแล้ว อินเทอร์เน็ตเป็นตัวผลักดันให้ธุรกิจเทคโนโลยีสารสนเทศ ธุรกิจโทรคมนาคม และธุรกิจบันเทิงสามารถเติบโตไปด้วยกันได้ ทั้งนี้ เพราะหากใครมีเครื่องคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมต่อระบบอินเทอร์เน็ตก็สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่ต้องการได้ ไม่ว่าจะ เป็นข้อมูลที่ให้ความบันเทิง ได้แก่ เพลงหรือภาพยนตร์ ก็สามารถเลือกดูได้ตลอดเวลาโดยผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (ไทยรัฐ, 8 มกราคม 2540 : 5)

ต้น ตันท์สุทธิวงศ์ และคณะ (2539 : 23 - 24) ได้กล่าวว่า ในช่วงพุทธศักราช 2533 คอมพิวเตอร์ที่ต่อเข้ากับอินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วอย่างไม่เคยเป็นมาก่อน โดยเพิ่มจากหลักแสนเป็นหลักล้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเริ่มมีการใช้งานอินเทอร์เน็ตทางด้านธุรกิจ สิ่งผลักดันให้อินเทอร์เน็ตขยายตัวอย่างรวดเร็วในช่วงหลังๆ ก็คือ เทคโนโลยีการสื่อสารซึ่งมีความเร็วในการรับส่งข้อมูลสูงและมีราคาถูก ทำให้การเชื่อมต่อเครือข่ายอินเทอร์เน็ตจากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่งทำได้ง่ายในราคาไม่แพงเหมือนยุคแรกๆ จึงมีการเชื่อมต่อเครือข่ายอินเทอร์เน็ตจากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่ง จนถึงมีการเชื่อมต่อเครือข่ายอินเทอร์เน็ตข้ามทวีปครอบคลุมทั่วโลกตั้งแต่สหรัฐอเมริกา ยุโรป จนถึงเอเชีย เฉพาะในปีพุทธศักราช 2537 ถึง 2538 เพียงปีเดียวมีคอมพิวเตอร์ต่อเข้ากับเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้นถึง 2,000,000 เครื่อง ซึ่งมากเท่ากับจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์รวมกันถึง 24 ปีก่อนหน้านั้นนับตั้งแต่กำเนิดอินเทอร์เน็ตจากโครงการอาร์พานet (ARPAnet) ของประเทศสหรัฐอเมริกาเลยทีเดียว และยังอินเทอร์เน็ตมีการขยายตัวออกไปมากเท่าใดก็ยังมีจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์เข้ากับเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมากขึ้นเป็นทวีคูณ และคาดว่าอย่างน้อยผู้ใช้อาว 1 พันล้านคนทั่วโลกคงจะเชื่อมต่อเข้ากับเครือข่ายของอินเทอร์เน็ตภายในปีพุทธศักราช 2543 หรือภายในคริสตศักราช 2000 นี้

ภาพที่ 3
แสดงการขยายตัวของอินเทอร์เน็ตโดยนับจากจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์
ที่ต่อเข้ากับเครือข่ายจากอดีตจนถึงปัจจุบัน

หลักจากที่โลกธุรกิจค้นพบประโยชน์ของอินเทอร์เน็ต เมื่อประมาณพุทธศักราช 2537 อินเทอร์เน็ตก็แพร่กระจายไปอย่างรวดเร็วในทุกวงการ เครือข่ายของอินเทอร์เน็ตในปัจจุบันเชื่อมต่อด้วยสายส่งข้อมูลทุกรูปแบบ ตั้งแต่สายทองแดง สายเคเบิลแบบ Coaxial ไมโครเวฟ สายใยแก้วนำแสง (Optical Fiber) ไปจนถึงวงจรสื่อสารผ่านดาวเทียม มีความเร็วในการรับส่งข้อมูลจาก 64,000 bps (bit per second หรือ บิตต่อวินาที) หรือ 64 Kbps เรียกย่อๆ ว่า 64 K ขึ้นไปจนถึง 2 ล้านบิตต่อวินาที (2 Mbps) หรือมากกว่านั้นสำหรับการเชื่อมต่อกันในเครือข่ายขนาดใหญ่ นอกจากนี้ อินเทอร์เน็ตยังครอบคลุมทุกทวีปทั่วโลก จนแทบจะเรียกได้ว่าเกือบทุกประเทศทั่วโลกเชื่อมต่อเข้ากับอินเทอร์เน็ตแล้วเพียงแต่เป็นการเชื่อมโดยตรงหรือเชื่อมทางอ้อมเท่านั้นเอง

ในประเทศไทยจากเดิมที่มีการให้บริการอินเทอร์เน็ตในสถาบันการศึกษาและแวดวงวิชาการเป็นส่วนใหญ่ อินเทอร์เน็ตได้ขยายวงกว้างเข้าไปสู่แวดวงธุรกิจเพิ่มมากขึ้นเนื่องจากการสื่อสารแห่งประเทศไทยได้อนุมัติให้บริการอินเทอร์เน็ตเชิงพาณิชย์ เมื่อปลายปีพุทธศักราช 2537 จนถึงปัจจุบันจำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตได้เพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว General Magic Inc. สำนักรวบรวมว่าในช่วงเดือนกรกฎาคม 2538 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2539 ที่เพิ่มผ่านมามีจำนวน Host ของอินเทอร์เน็ตในประเทศไทยมีอัตราการเพิ่มสูงถึงประมาณ 4,200 เครื่อง หรือคิดเป็นร้อยละ 71.4 ซึ่งสูงเป็นอันดับ 2 ของเอเชีย และสูงกว่าประเทศญี่ปุ่นที่มีเพียงร้อยละ 68.8 ส่วนประเทศที่มีอัตราการขยายตัวของอินเทอร์เน็ตมากที่สุดในเอเชีย คือ สิงคโปร์ ร้อยละ 155 (ประติษฐ์ ภิญญาภาสกุล, 2539)

เมื่อมีการนำอินเทอร์เน็ตมาใช้ในเชิงพาณิชย์มากขึ้นทำให้ข้อมูลข่าวสารที่ส่งผ่านทางอินเทอร์เน็ตมีหลากหลาย ข้อมูลข่าวสารมีทั้งจากภายในประเทศไทยและต่างประเทศ ให้ค้นคว้าได้ในหลายๆด้าน อาทิเช่น ข้อมูลข่าวสารที่มีสาระให้ความรู้ต่างๆ ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับบันเทิง และข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับธุรกิจต่างๆ

ในส่วนของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย บุคลากรในสถาบันอุดมศึกษานับได้ว่าเป็นผู้มีโอกาสดีในการได้รับสิทธิพิเศษในการเข้าใช้อินเทอร์เน็ตในการแสวงหาข้อมูลข่าวสารโดยการสนับสนุนของสถาบันการศึกษานั้นๆ อภิมหาเครือข่ายคอมพิวเตอร์อินเทอร์เน็ตถูกมองว่าเป็นเทคโนโลยีการสื่อสารที่จะถูกนำมาทดแทนรูปแบบการสื่อสารทั้งหลายทั้งปวงไม่ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ แม้กระทั่งโทรศัพท์ แต่เมื่อมีการยอมรับกันว่า ชุมชนวิชาการเป็นกลุ่มคนกลุ่มแรกที่มีโอกาสสัมผัสโลกอินเทอร์เน็ต จากช่วงแรกที่ใช้กันในหมู่อาจารย์ แล้วขยายไปสู่นักศึกษา จนกระทั่งเมื่อเร็วๆ นี้ได้ก้าวออกมาสู่โลกธุรกิจจากการอนุมัติการให้บริการอินเทอร์เน็ตเชิงพาณิชย์ของการสื่อสารแห่งประเทศไทย เมื่อ พุทธศักราช 2537 นี้เอง ประมาณกันว่า ปัจจุบันสมาชิกเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในชุมชนทางวิชาการของไทยมีเป็นจำนวนหลักแสน ในขณะที่มีสมาชิกในชุมชนธุรกิจเป็นจำนวนหมื่น หนังสือพิมพ์ไทยรัฐได้สำรวจความคิดเห็นของนักศึกษาด้านคอมพิวเตอร์ในมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานครในเรื่องเกี่ยวกับการค้นคว้าข้อมูลข่าวสารผ่านทางอินเทอร์เน็ต ส่วนหนึ่งพบว่า นักศึกษาสนใจการใช้อินเทอร์เน็ตจากการที่ได้อ่านข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์มากๆ และนำมาใช้ในการส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์เป็นครั้งคราว จนกระทั่งมีการใช้บริการเว็ลด์ไวด์เว็บ เข้ามามีบทบาททำให้มีการใช้อินเทอร์เน็ตกันมากขึ้น ข้อมูลอินเทอร์เน็ตมีมากมาย แต่ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการโฆษณาเพื่อประโยชน์ของบริษัทหรือองค์กรของตนเอง บางครั้งเมื่อต้องการหาข้อมูลจริงที่ต้องการใช้กลับหาไม่ได้หรือหาได้ก็ต้องเสียเงิน ส่วนประโยชน์ของอินเทอร์เน็ตคือ การหาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับซอฟต์แวร์หรืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และที่สำคัญอินเทอร์เน็ตทำให้ก้าวทันโลกทันต่อเหตุการณ์ ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการซื้อหาข้อมูลข่าวสาร เช่น นิตยสาร/วารสาร เป็นต้น (ไทยรัฐ, 28 สิงหาคม 2539 : 5)

การที่อินเทอร์เน็ตเข้าได้เริ่มเข้ามาในสถาบันการศึกษาและเป็นแหล่งสารสนเทศขนาดใหญ่ที่มีข้อมูลข่าวสารมากมายให้ทำการค้นคว้า จึงนับได้ว่าอินเทอร์เน็ตเป็นอีกช่องทางหนึ่งจากเดิมที่นักศึกษาและบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษาจากการที่ได้เปิดรับข้อมูลข่าวสารจากสื่อมวลชนเป็นหลักก็สามารถใช้อินเทอร์เน็ตในการศึกษาและค้นคว้าหาข้อมูลต่างๆ ตลอดจนสามารถแสวงหาข้อมูลข่าวสารในเรื่องเกี่ยวกับบันเทิงต่างๆ ได้อีกด้วย สถาบันการศึกษาแห่งหนึ่งที่ได้เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตผ่านทางเครือข่ายไทยสาร โดยมีการวางระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตภายในที่เรียกว่าประตูแดงเนตมาตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2537 ก็คือ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษามีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถสร้างสรรค์บุกเบิกวิทยาการใหม่ๆ และเป็นผู้นำในการพัฒนาสังคม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือเป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาแห่งหนึ่งในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยที่เน้นหนักในการพัฒนาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในสาขาวิชาต่างๆ ตลอดจนให้นักศึกษาและบุคลากรสามารถศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลข่าวสารต่างๆ เพื่อพัฒนาตนเองและสังคมต่อไปได้ เครื่องข่ายคอมพิวเตอร์และสารสนเทศเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยให้การศึกษาค้นคว้าวิจัยเพื่อคิดค้นและประยุกต์เทคโนโลยีใหม่ รวมทั้งการบริหารการศึกษาของสถาบันการศึกษามีประสิทธิภาพและขยายขอบเขตได้กว้างไกลมากขึ้น ดังนั้น สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือได้พยายามพัฒนาเครื่องข่ายคอมพิวเตอร์และสารสนเทศภายในชั้น เพื่อที่สามารถเชื่อมโยงติดต่อกับสถาบันการศึกษาและองค์กรที่ทำงานด้านค้นคว้าวิจัยและบริการสารสนเทศทั้งภายในและภายนอกประเทศให้ได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ เพื่อติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการและเทคโนโลยีต่างๆ ไม่ให้ล้าหลังประเทศอื่นๆ สำนักคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือได้ติดตั้งเครื่องข่ายใยแก้วนำแสงเพื่อเชื่อมโยงระบบคอมพิวเตอร์ระดับคณะต่างๆครบทุกหน่วยงาน และได้ให้บริการตั้งแต่เดือนมกราคม 2537 เป็นต้นมา (ณรงค์ เวศนารัตน์, 2537)

จากการที่สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือได้เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตผ่านเครือข่ายไทยสารทำให้นักศึกษาและบุคลากรได้มีโอกาสใช้อินเทอร์เน็ตในการติดต่อสื่อสารระหว่างกันและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารต่างๆ ตลอดจน ค้นคว้าหาข้อมูลข่าวสารทางอินเทอร์เน็ตได้โดยผ่านระบบเครือข่ายของศูนย์บริการ นักศึกษาและบุคลากรสามารถติดต่อขอมีรหัสผ่านเข้าใช้อินเทอร์เน็ตที่เรียกว่า Account ได้จากศูนย์บริการสำนักคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ และได้จัดฝึกอบรมการใช้อินเทอร์เน็ตให้กับบุคลากรของสถาบัน และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการให้บริการอินเทอร์เน็ตผ่านทางงานประชาสัมพันธ์ของสถาบัน ถึงแม้การประชาสัมพันธ์ในเรื่องอินเทอร์เน็ตของศูนย์บริการจะไม่ได้แพร่หลายมากนักเพราะการใช้อินเทอร์เน็ตเป็นสิทธิ์พื้นฐานที่นักศึกษาและบุคลากรทุกคนจะได้รับและรับทราบกันดีอยู่แล้ว แต่ถึงกระนั้นก็ตามจนในปัจจุบันมีผู้ขอมือชื่อที่อยู่ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ ตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2537 เป็นต้นมาเป็นจำนวนถึงหนึ่งหมื่นกว่าคน มีอัตราเฉลี่ยในการผ่านระบบเครือข่ายของสถาบันเข้ามาใช้บริการมากถึงวันละ 800 ครั้ง ทางศูนย์บริการมีเครื่องคอมพิวเตอร์เชื่อมต่อระบบอินเทอร์เน็ตให้บริการทั้งสิ้นจำนวน 100 เครื่อง โดยเปิดให้บริการทุกวันตั้งแต่เวลา 8.30 - 22.00 น. ในกรณีเร่งด่วนสามารถขอใช้บริการพิเศษได้ตลอด 24 ชั่วโมง

นักศึกษาและบุคลากรสามารถใช้บริการอินเทอร์เน็ตได้ ณ ที่ทำการส่วนกลางของคณะหรือหน่วยงานต่างๆที่เชื่อมต่อระบบเครือข่ายซึ่งมีคอมพิวเตอร์ที่ติดตั้งอยู่ทุกหน่วยงานหลักในสถาบัน โดยมีข้อแม้ว่านักศึกษาต้องกำลังศึกษาอยู่ในสถาบันและลงทะเบียนชำระค่าบริการการศึกษาของสถาบันนี้เท่านั้น และเมื่อหมดสภาพการเป็นนักศึกษาแล้วจะถูกตัดสิทธิ์การมีชื่อที่อยู่ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ไปส่วนบุคลากรของสถาบัน ได้แก่ อาจารย์ เจ้าหน้าที่ เป็นต้น สามารถขอใช้อินเทอร์เน็ตผ่านทางหน่วยงานที่สังกัดหรือติดต่อโดยตรงที่ศูนย์บริการคอมพิวเตอร์ของสถาบันตลอดไปโดยไม่มีการตัดสิทธิ์ และสามารถใช้อินเทอร์เน็ตได้จากเครื่องคอมพิวเตอร์ตามหน่วยงานที่สังกัด หรือจากศูนย์บริการคอมพิวเตอร์ของสำนักคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศที่จัดห้องไว้พิเศษสำหรับบุคลากรของสถาบัน

นอกจากนั้น ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ สามารถติดตั้งเชื่อมต่อระบบอินเทอร์เน็ตผ่านเครือข่ายของสถาบันไปยังบ้านของผู้ใช้ได้โดยวิธีการผ่านโมเด็ม การให้บริการอินเทอร์เน็ตของสำนักคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นหมายเลขอัตโนมัติ 25 เลขหมายคือ 913-2600 การเชื่อมต่อระบบอินเทอร์เน็ตภายนอกสถาบันโดยทั่วไปมีความเร็ว 64,000 bps (bit per second หรือ บิตต่อวินาที) สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือได้เปิดโอกาสให้นักศึกษาและบุคลากรแสวงหาข้อมูลข่าวสารตามที่ต้องการผ่านทางอินเทอร์เน็ต ไม่ว่าจะเป็นด้านสื่อมวลชนเพื่อความบันเทิงหรือสารสนเทศเพื่อประโยชน์ในการศึกษาและการเรียนการสอนต่างๆได้อย่างเสรีโดยไม่จำกัดเวลาในการใช้ ซึ่งแตกต่างจากผู้ให้บริการเชิงพาณิชย์ อื่นๆ (Internet Service Provider, ISP) นอกจากนี้ สถาบันได้มีการให้บริการสารสนเทศต่างๆ ผ่านทางเว็บไซต์ไว้โดยสามารถเปิดดูที่ Web Site: <http://www.kmitnb.ac.th> อีกด้วย (สัมภาษณ์ อภิชาติ เล็งขำ, 20 พฤศจิกายน 2539)

เครือข่ายคอมพิวเตอร์ภายในของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ในปัจจุบันได้เชื่อมต่อเครือข่ายอินเทอร์เน็ตกับอาคารเรียนและอาคารบริหารจำนวนรวม 12 อาคารโดยได้รับการออกแบบเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอน การบริหารและจัดการศึกษาของสถาบัน ซึ่งได้เริ่มพัฒนามาตั้งแต่ปี พ.ศ.2537 ประกอบด้วยเครือข่ายใยแก้วนำแสงมาตรฐาน 10 - BaseF(10 Mbps) และ FDDI (100 Mbps) วงซ้อนกันอยู่ 2 วง โดยการพัฒนาได้ก้าวหน้าเป็นขั้นตอนตามวิวัฒนาการของเทคโนโลยี และกำลังจะพัฒนาขึ้นเป็นเครือข่ายความเร็วสูง และมีการวางแผนขยายเครือข่าย (Network) ให้มีการให้บริการมัลติมีเดีย Multimedia มีห้องส่งและบริการ Videoconference ให้ครบทุกคณะ ซึ่งอยู่ในระหว่างดำเนินการของงบประมาณ(สัมภาษณ์ ณรงค์ เวศนารัตน์ ผู้อำนวยการสำนักคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ, 3 มีนาคม 2540)

จากการที่ระบบการสื่อสารสมัยใหม่เจริญก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น ประกอบกับโครงสร้างทางสังคมมีความสลับซับซ้อนกว่าเดิม การแสวงหาข่าวสารเป็นวิธีการหนึ่งที่จะทำให้มนุษย์สามารถมีชีวิตอยู่รอดในสังคม นักศึกษาและบุคลากรในสถาบันในสถาบันอุดมศึกษาถือได้ว่าเป็นผู้ที่มีโอกาสดีในสังคมส่วนหนึ่งที่สามารถแสวงหาข้อมูลข่าวสารได้ทั้งจากสื่อมวลชนและสารสนเทศจากแหล่งข้อมูลข่าวสารตามที่ต้องการผ่านสื่อที่ทันสมัยอย่างอินเทอร์เน็ต ดังนั้น เมื่อมีการนำคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีที่ก้าวหน้ามาประยุกต์ใช้ในสังคมส่วนหนึ่งของประเทศ การได้ศึกษาพฤติกรรมแสวงหาข่าวสารผ่านทางสื่อมวลชนและอินเทอร์เน็ตของนักศึกษาและบุคลากรของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือย่อมมีส่วนสำคัญในการทำความเข้าใจมนุษย์ทั้งในด้านพฤติกรรมแสวงหาข้อมูลข่าวสาร ลักษณะและประเภทข้อมูลข่าวสารที่ต้องการ และการนำข้อมูลข่าวสารไปใช้ประโยชน์ต่างๆ ตลอดจนทราบข้อจำกัดและปัญหาอุปสรรคในแสวงหาข้อมูลข่าวสารผ่านทางสื่อมวลชนและอินเทอร์เน็ตอีกด้วย การศึกษาดังกล่าวจะสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในยุคสังคมสารสนเทศที่ข้อมูลข่าวสารกำลังเป็นที่ต้องการของมนุษย์ในสังคมได้เป็นอย่างดี

ปัญหานำการวิจัย

1. นักศึกษาและบุคลากรที่ใช้อินเทอร์เน็ตมีพฤติกรรมการแสวงหาข่าวสารผ่านสื่อมวลชนและอินเทอร์เน็ตอย่างไร
2. ลักษณะและประเภทของข้อมูลข่าวสารที่นักศึกษาและบุคลากรต้องการจากสื่อมวลชนและอินเทอร์เน็ตเป็นประเภทใด
3. ข้อจำกัดและปัญหาอุปสรรคในการแสวงหาข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อมวลชนและอินเทอร์เน็ตเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการเปิดรับข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อมวลชนและอินเทอร์เน็ต
2. เพื่อทราบลักษณะและประเภทข้อมูลข่าวสารที่ต้องการจากสื่อมวลชนและอินเทอร์เน็ตของนักศึกษาและบุคลากร
3. เพื่อศึกษาข้อจำกัดและปัญหาอุปสรรคในการแสวงหาข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อมวลชนและอินเทอร์เน็ตของนักศึกษาและบุคลากร

ข้อตกลงเบื้องต้น

สื่ออินเทอร์เน็ตเป็นแหล่งข้อมูลข่าวสารที่สำคัญสำหรับสถาบันอุดมศึกษา

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะกลุ่มนักศึกษาและบุคลากรที่ใช้อินเทอร์เน็ตของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

นิยามศัพท์

การแสวงหาข่าวสาร หมายถึง กระบวนการหรือพฤติกรรมของผู้รับสารที่พยายามจะแสวงหาแหล่งข้อมูลข่าวสาร และการตัดสินใจเลือกแหล่งข่าวสาร ลักษณะของการพิจารณา คัดเลือกข้อมูลข่าวสารจากแหล่งข่าวสารผ่านช่องทางต่างๆ ในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง

นักศึกษาและบุคลากร หมายถึง นักศึกษาและบุคลากรของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือที่ใช้อินเทอร์เน็ตในการเปิดรับข้อมูลข่าวสารในช่วงเวลาที่ทำการวิจัย

การเปิดรับสื่อ หมายถึง ข้อมูลข่าวสารที่เปิดรับจากสื่อในแต่ละวัน ระยะเวลาในการใช้สื่อ และประเภทของสื่อที่เปิดรับ

อินเทอร์เน็ต หมายถึง การที่นักศึกษาและบุคลากรใช้ระบบการสื่อสารผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ในงานบริการต่างๆ เพื่อค้นคว้าข้อมูลข่าวสาร เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล เพื่อการสื่อสาร เพื่อการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอื่นๆ ตามความต้องการของตน โดยวัดจากความถี่ และปริมาณในการใช้ เป็นต้น

สื่อมวลชน หมายถึง สื่อที่นำข้อมูลข่าวสารจากผู้ส่งสารที่มีจำนวนมากด้วยเวลาที่ใกล้เคียงหรือเวลาเดียวกันได้อย่างทันทีทันใด ได้แก่ โทรทัศน์วิทยุกระจายเสียง หนังสือพิมพ์ นิตยสาร/วารสาร และภาพยนตร์ ที่รวมถึงภาพยนตร์ที่ดูได้จากวิดีโอเทป

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการแสวงหาข่าวสารผ่านสื่อมวลชนและอินเทอร์เน็ต
2. เพื่อเสนอแนะการวางแผนปรับปรุงการให้บริการอินเทอร์เน็ตตามความต้องการข้อมูลข่าวสารของนักศึกษาและบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษา
3. เพื่อสะท้อนให้ทราบถึงข้อจำกัดและปัญหาอุปสรรคในการแสวงหาข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อมวลชนและอินเทอร์เน็ตของนักศึกษาและบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย